



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

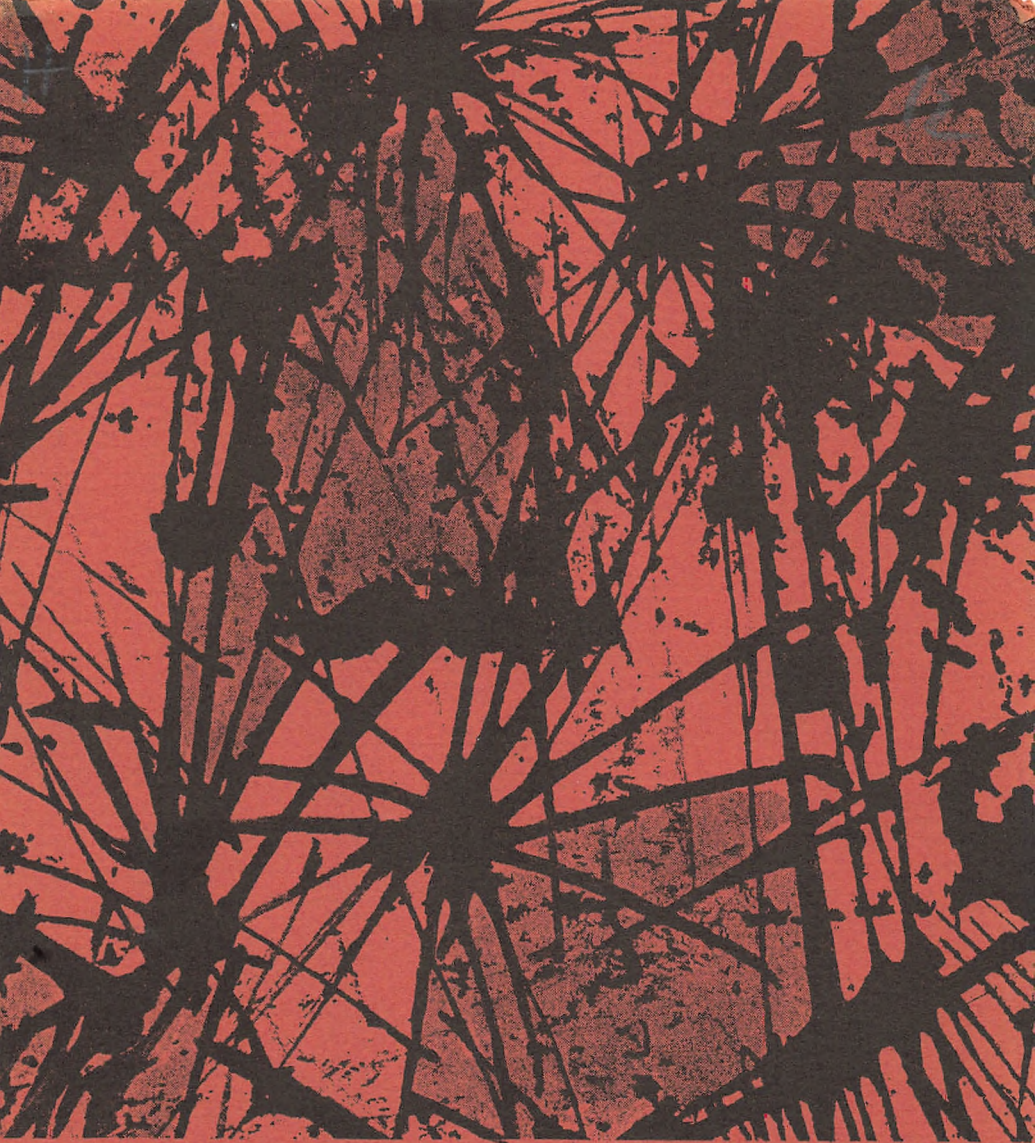
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



**GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLES
ÅRSSKRIFT 1966**

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1966

»I ham brød lyset frem«

I en af vore fynske landsbykirker finder vi på altertavlen en fremstilling af begivenheden julenat i Bethlehem. Det er et ganske enfoldigt billede – vel ikke engang kunstnerisk værdifuldt, men netop ved sin enfold og ved den sindets enkelhed og oprigtighed, der præger fremstillingen, virker det med en egen umiddelbar styrke.

Billedet viser det nyfødte barn liggende på noget strå i en råt sammentømret kasse, og på hver sin side af kassen står Josef og Maria med blikket ufravendt rettet mod barnet. – Man kan se det på dem, at der i dette øjeblik ikke eksisterer andet for dem i hele verden end netop dette barn. De rå og fattige omgivelser og mørket i den lave stald når ikke at trænge ind i sindet. – Det er det levende væsen med alt det lys, der udstråler fra det og med alle de forhåbninger, som de to knytter til det, der helt optager og fylder deres sind. – Hvis barnet ikke var der, ville de blot være to mennesker i en snavset og kold og mørk stald, der intet havde at byde på, som kunne lyse op og skabe forhåbning i deres sind.

Det forekommer mig, at dette enfoldige billede i en nøddeskal sammenfatter både vor egen menneskelige situation og det, som julen har at sige ind i denne situation:

Den snavsede, kolde og mørke stald er vor verden, sådan som den trods alle nok så strålende iklædninger er og vil være til alle tider: misundelsens og hadets – egoismens og selvtægtens – mismodets og håbløshedens verden. Der er i alt, hvad vi under en nok så fremskreden udvikling kan stille på benene af vort eget, intet af netop det lys, der kan lyse sindene op med et nyt håb og en ny mentalitet. Vi kan camouflere, men ikke ændre de grundvilkår, vi er sat ind under.

Men overfor alt dette og ind i alt dette er det, at julen vil stille os en ny virkelighed og en ny mulighed for øje i netop det barn, der blev til manden Jesus Kristus. – Det er evangeliets påstand, som troen vil bekræfte, at i dette menneske er det Gud selv, der er trådt ind på verdensarenaen, ind i stalden – vor nøgne og barske virkelighed for i ubrydelig solidaritet med os at byde sig til og være det lys, der alene kan lyse op i menneskesindene.

Julen er ikke en ny tankebygning forbeholdt de lærde ej heller en ny moralkodeks for de selvretfærdige at barrikadere sig bagved, men den er Gud selv levende iblandt os med sin kærlighed og sit håb både for ulærde og lærde, både for onde og gode.

»Jesus Kristus – verdens håb« hed mottoet for en stor kirkekonference, der for nogle år siden blev afholdt i Indien, og netop sådan er det: Han er vort håb – vort eneste håb, og derfor er også *det* vor mulighed – vor eneste mulighed, at vi vil bryde op fra alt vort eget – al vor selvklogskab og al vor selv-godhed – for ligesom Josef og Maria hver fra sit sted, hver fra sin side og hver med sine forudsætninger at leve med blikket vendt mod ham og lade alt det, der udstråler fra ham af åndelig styrke, kærlighed og sandhed tillige med alt, hvad han i sit ord har tilsagt os, trænge ind i vore sind som lyset, der ved sit skin lader os se, at vi under Guds kærlighed, og som lyset, der ved sin egen kraft vil sætte en ny fredens og kærlighedens ånd ind i en verden, der både i det små og i det store mere end efter noget andet længes efter fred og kærlighed. »I ham brød lyset frem.« – Derfor: »Kom, lad os gå med stille sind som hyrderne til barnet ind.«

M. Lønborg.



»Hvor står vi?«

Det folkelige i nutid og fremtid

Der kan synes at være noget åndeligt rodløst over hele nutidens Danmark. Det mærkes meget i skolen.

Vi bærer på en skyldfølelse over for de specielt danske folkelige stemninger og den arv, som vi ikke kan løfte. Er denne skyldfølelse rimelig, og kan vi frigøre os fra den?

De folkelige bevægelser har givet Danmark karakter og farve. Derom kan der ikke herske tvivl. De består af 5 led, som viser sig i pædagogik, kirkeliv, erhvervsliv, politik og foreningsliv. Selv om disse bevægelser i høj grad var knyttet til bondebevægelsen, må det erkendes, at der er tale om så stærke ideer, etiske og moralske principper, at vi ikke ganske gratis kan efterlade dem i det landsbysamfund, som snart ikke er mere.

Friskoler, efterskoler og højskoler er danske skoler, der ikke kendes i tilsvarende omfang og art i andre lande. Deres fornemste opgave var at oplive og oplyse, – men med streg under oplive. Denne »oplivning« var jo en udvikling af menneskets ånd og følelse. Først og fremmest gjaldt det om, at mennesket blev sig sin situation som menneske bevidst. Mennesket som medmenneske – mennesket i fællesskab med og dermed med ansvar for andre mennesker. »Du skal elske din næste som dig selv.«

Dette fællesskab kunne styrkes gennem menighedens fællesskab omkring dåb, nadver og det levende ord om Gud som fader, Jesus som frelser og mennesket som den syndige, der får alt af Guds kærlighed og nåde. Men med den forpligtelse, at denne kærlighed gives videre gennem kærlighed til næsten.

I skolen oplevedes fællesskabet gennem sangen og den fælles oplevelse af den fortalte beretning af historiens, litteraturens og bibelhistoriens rige indhold. Det folkelige fællesskab var en national nødvendighed for et lille folk, der havde gennemlevet

angsten for at blive udslettet. Et folk, som havde kendt stormagternes styrke under Napoleon og Bismarck, måtte søge sammen og stå skulder til skulder.

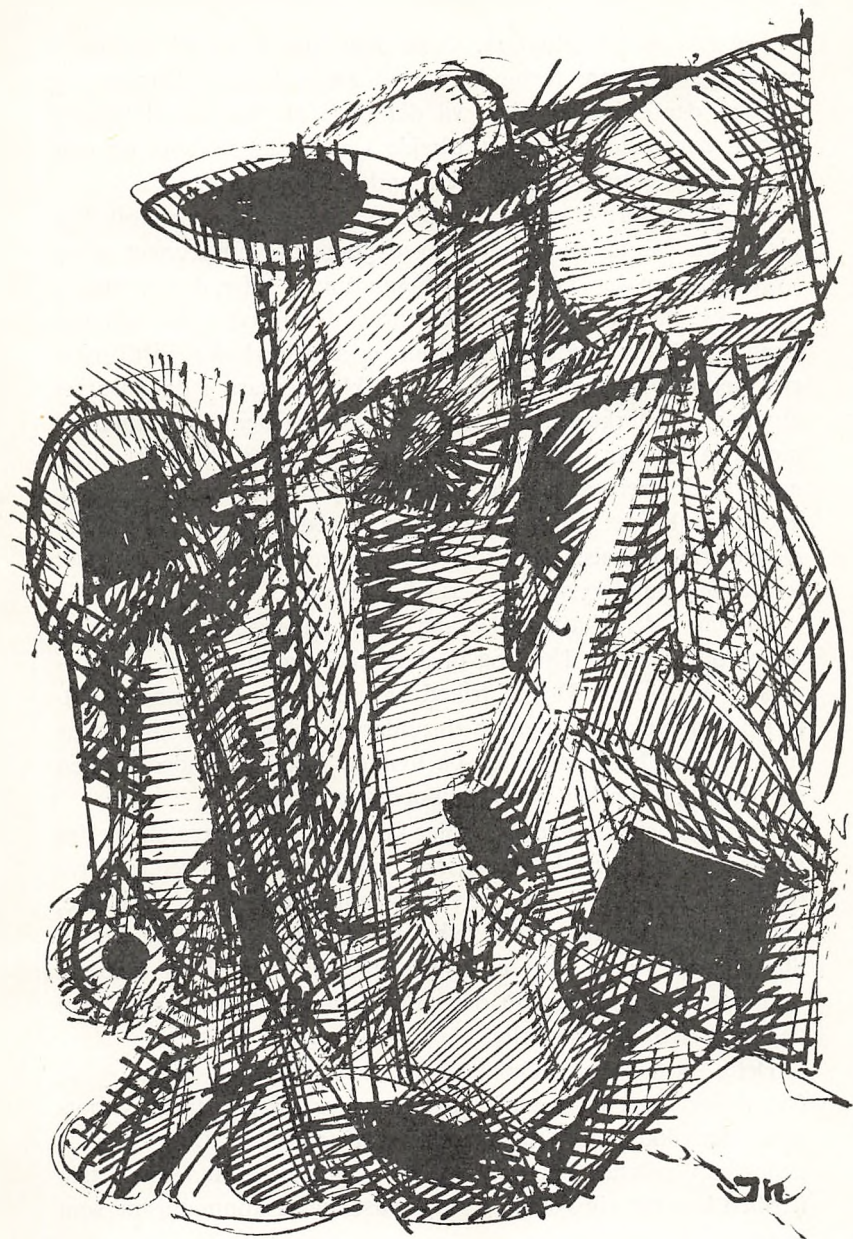
Det folkelige fællesskab udfoldedes under tryk og angst. I erhvervslivet kendtes det gennem andelsbevægelsen, der byggede på demokratiske principper og som knyttede små og store bønder sammen i et forsøg på at frigøre bonden fra godsejerens herredømme, og i politik var det det samme: fællesskabet inden for venstre var skabt af en angst for og et had til højres særrettighedspolitik.

Alle disse folkelige strømninger blev udbygget med et vidt forenet foreningsliv, der også omfattede gymnastik og idræt. Forsamlingshuset og højskolen blev det kulturcenter, hvorfra bonden hentede kraft og åndelig inspiration til et arbejde, der ikke blot gik ud på at klare erhvervets krav, men også drejede sig om menneskets sjælelige behov.

Dette folkelige liv gav det danske bondesamfund karakter, og vi kan i Danmark desuden sige, at arbejderbevægelsen, der kom til os fra Frankrigs og Tysklands revolutionære kredse, farvedes af denne folkelighed. Arbejderhøjskoler rejstes, og Arbejdernes Oplysnings Forbund var inspireret af højskolens tanker om »oplivning«. Bomholt, K. B. Andersen og Ivar Nørgård er fhv. højskoleforstandere.

Jeg vil ikke overse bagsiden af alt dette. Netop fordi det er blevet til under et lille folks angst for at blive overset – måske udslettet – har det under indtryk af romantikken – udviklet sig til en vel rigelig dyrkelse af det danske. Denne tanke om Danmark som et udvalgt folk – noget på et særligt plan – har medført en art selvglæde og selvtilstrækkelighed, som er yderst farlig.

Denne selvglæde og »Være sig selv nok« er i strid med principperne i den ægte folkelighed, idet denne sidste respekterer, ærer og agter andre landes folkelige særkende. Men netop fordi den ægte folkelighed er ved at dø, nu hvor et kulturelt hjemløst funktionærsamfund udvikler sig, er der fare for at kun »bagsiden« – selvtilstrækkeligheden og selvglæden – trives.



Det er i denne situation, vi nu står. Om få år vil vi være i en endnu nærmere forbindelse med andre lande i Europa, og for jer, der er unge i dag, vil det blive en lige så selvfølgelig ting at søge uddannelse og arbejde i andre lande, som det var for jeres forældre at søge fra en landsdel til en anden.

I dette kulturelle møde skal det så vise sig, om vore folkelige ideer kun var af midlertidigt levedygtighed – udsprunget af og livgivende for det danske landsbysamfund – eller der er kraft i dem også til en ny tids krav. Har vi forstørret vore folkelige dannelsesidealer, andelsbevægelsen og de frie skoler op til mere end det var rimeligt? Dette kan vi ikke besvare i dag. Det er almindeligt anerkendt, at nordisk retssyn og demokrati sammen med den britiske opfattelse af folkestyre udgør et stærkt alternativ til de mere autoritært prægede styreformer ude i Europa, hvor demokratiet har haft vanskeligere ved at slå varige rødder. Denne frihedsfølelse har i Danmark været fulgt op af en ubrudt frihedslinie i undervisningsmæssig henseende.

Vi har aldrig haft skoletvang, men undervisningspligt – og denne pligt har fra 1814 og til dato kun omfattet tiden fra barnets 7. til 14. år. Denne frihed er mere end et symbolsk udtryk for demokrati – den er en understregning af, at forældrene fuldt og helt har ansvar for på hvilken måde og under hvilken påvirkning, de ønsker deres børn opdraget.

Friskoler, efterskoler, højskoler får en sådan understøttelse fra staten, at alle forældre i dag har mulighed for at sende deres børn til dem – de er ikke private betalingskoler i en prisklasse, der kun gør det muligt for velhavere at lade børnene gå i dem. Staten giver rundhåndet og overlader i fuld frihed til forældre og lærere at finde frem til den undervisning og opdragelse, som de finder rigtig og forsvarlig.

Dette system har udviklet både den offentlige skole og de frie skoler til at blive gode opvækststeder for selvstændige borgere, der ikke lader sig underkue af diktatur. Det folkelige fællesskab hvilende på frie borgeres ret til at tænke, tro og tale i frihed har vist sig i stand til at modstå såvel kommunisme som fascisme og nazisme.

Efterhånden som flere og flere elever går i skole i mere end syv år – og det gør over 80 pct. – er det af afgørende betydning, at valgfriheden består for alle elever. Det, der så bliver tilbage for os i de frie skoler, er dette: har vi sans for og vilje til at føre de folkelige tanker videre?

Situationen ændrer sig – men det må være en afgørende forudsætning, at vi møder den åndelige rodløshed med et forsøg på at belyse de unges situation, så de bliver klogere på deres eget liv, dets baggrund og muligheder i fællesskab med andre mennesker. Det folkelige sigte har videre perspektiver i en verden, hvor forståelsen af andre folk og andre kulturer må indgå som en uafviselig del af vor dannelse. Ja, den folkelige opdragelse – oplevelsen af og forståelsen for det, der er det danske folks fælleseje, vil være en væsentlig forudsætning for, at fremtidens mennesker kan føle sig rodfæstede i det nye fællesskab.

Til denne virksomhed skulle de frie skoler føle en særlig forpligtelse som et tilbud om at »oplive«
børn og unge, så de er forankret i deres daglige verden, som med tyngdepunktet i deres eget land rækker til verdens ende.

Der er i dag et svælg mellem de unge og deres forældre – 30-ernes verden var præget af lukkethed. Vi var fyldt op med egne problemer: arbejdsløshed og fattigdom. I denne kamp blev vort folk knyttet sammen i et fællesskab – et fællesskab som forstærkedes under krigens og besættelsens angst.

I dag oplever de unge en ny verden, hvor velstandens krav om forbrug og frihedens åbne porte ud til andre lande har løst angstens bånd, men også slettet præget af fællesskab. Her møder vi den situation, at forældre og lærere møder de unge stuvet op med erfaringer om tider, de unge ikke vil kendes ved, og som nærmest bliver til en uoverstigelig mur mellem de to generationer.

Denne mur skulle gerne gøres mindre. Først og fremmest må vi erkende, at den lange uddannelse ikke blot skal være en dygtiggørelse til erhvervslivet – en oplæring i færdighedsfag, men den skal i stigende grad sigte på at sætte de unge i stand til at leve i et samfund, hvor fritiden bliver længere og længere. Den

tekniske udvikling medfører, at sliddet bliver mindre, men så risikerer vi, at tomheden breder sig, hvis ikke folk er udviklede til at leve dette fritidsliv. Forældrene presser på med at få faglig dygtiggørelse, fordi de vil sikre de unge ud fra deres egne erfaringer. Men disse erfaringer strækker ikke til for de mennesker, der først bliver pensionister i 2020.

Derfor må der være plads til musiske fag – til formning, teater, musik, sløjd o. s. v.

Men kulturelt må vi ikke glemme, at dannelse er at være hjemmevant i historie, litteratur og religion. Dybest set består den vestlige kulturs ulykke i dette, at vi er opdraget til at livet er arbejde. »Vi lever for at arbejde«, siger vesterlændingen sammenlignet med afrikaneren: »Vi arbejder for at leve«. Den arbejds- og forbrugsmoral, hvormed vi holder vor beskæftigelse og velstand oppe, modarbejder vore chancer for at lade mennesket finde et harmonisk balanceforhold i livet. Vi skal ustandseligt have mere – forbruget skal stimuleres. Misundelsen bliver et middel i sælgernes hænder. Resultatet bliver et forbrugstyranni, og dermed afskæres vi også fra at løse ulandsproblemet; vi er bundet til vor egoisme og glemmer ansvaret for de andre – også det ansvar vi har for at lære af andre.

Mit svar på spørgsmålet om vor skyldfølelse over for de folkelige bevægelsers arv må være:

Demokratiet kan ikke leve, hvis vi glemmer vort eget ansvar over for andre mennesker. Erhvervsliv, politik, skoleliv og kirkeliv undergår store forandringer, som medfører, at vi let kan henfalde i urimelig, ukritisk beundring af det folkelige livs værdier – tingene ses på afstand. Var de gode gamle dage nu også så gode? Men tilbage bliver vor forpligtelse til at arbejde for, at kristendom først og fremmest er vor bundethed til næsten, ansvar – og ikke til vor egen lykkeligørelse, og at demokrati bygger på respekt for andres opfattelse og vilje til selv at tage et ansvar. Endelig vil jeg fremhæve, at vi på de folkelige kostskoler har mulighed for og pligt til at lade mennesker opleve det fællesskab, som hviler på hensynet til og glæden over livet med mennesker. Ophævelsen af den menneskelige ensomhed er

fremtidens største krav og må være vort svar – skolens svar – på tidens udfordring om forbrug, penge, arbejde, egoisme.

Når vi bliver rigere og får kortere arbejdstid, hvorfor kommer lykken så ikke – havde man ikke lovet os den? Nej lykken kommer ikke, med mindre vi evner at komme vor næste i møde og opfylde de krav, som stilles til os af vor næste.

Den folkelige tradition er ikke nok, men det folkelige fællesskabs idé om samhørighed med andre og forståelse for andre er en uafviselig målsætning i det tekniske samfund. Indser vi dette, vil vi ikke have skyldfølelse, men en særlig forpligtelse. Det må skolen have for øje.

Asger Baunsbak-Jensen.

(Tale på forældredagen den 5.-10.-66).



»Udvikling - eller stagnation!«

Der har lige siden den første friskole blev oprettet dannet sig en sund gensidig påvirkning mellem denne skoleform og den offentlige skole.

Friskolen tilførte den offentlige skole en friere og mere personligheds-fremmende undervisning, den lærte skolen at holde kontakt med tidligere elever, og ikke mindst skabte den kontakt mellem forældre og skole – kort sagt virkede Friskolen koncentrerende for forældrenes interesse for deres børns undervisning og skoleopdragelse.

Det skal ikke nægtes, at friskolens – især i starten – noget svævende og meget følelsesbetonede undervisningsform i årenes løb modtog en påvirkning fra den offentlige skole, der gjorde undervisningen i friskolen mere kontant og derved i stand til at honorere tidernes stigende krav om eksakt viden og kundskaber.

Dette har vel nok gjort friskolen mere konkurrencedygtig og derigennem mere up to date i forhold til tidens krav, men mange – og det ikke alene »gamle« friskolefolk – synes nok, at »blomstens duft og ynde« derved er falmet en del. Hertil er vel at sige, at hellere måtte dette ske, når til gengæld det forsvundne har givet plads for kraft og styrke, sådan at friskolens undervisningsform har kunnet overleve.

Ikke blot har den kunnet overleve, men den har gennemgået en efter min mening sund udvikling. Skolen er som en levende organisme, står den stille, dør den. Kun udvikling er bevis på liv.

Betragt udviklingen i vor egen skole, Glamsbjerg Friskole. Den fik ret hurtigt et to-årigt eksamenskursus – fik en ungdomsskole: efterskolen. Den fulgte tidens krav – endda inden dette krav var formuleret ved lov, idet skolen indførte den tre-årige realskole,

Mogens Christiansen.



væsentlig for at gavne den kommune, hvori skolen ligger – og nu sidst som en af de første skoler i landet deltog skolen i prøveordningen med børnehaveklasser – for egen regning og risiko – inden den offentlige skole nu indfører denne ordning – men nu betalt af alle borgerne – også dem, der sender deres børn i den frie skole.

Lige et kuriosum: idéen og starten af et lokalt gymnasium udgik herfra – til senere gavn for *alle* borgere på en stor del af Fyn – ikke blot for friskolefolk. Glamsbjerg Friskole forærede dette gymnasium en komplet realafdeling gratis! Et fuldgyldigt bevis på skolens idealistiske indstilling og ønsket om at gavne de videst mulige kredse, og et eksempel på en sand demokratisk indstilling.

Skolen udvikler sig videre. Det viser sig, at såvel Efterskolen som det to-årige kursus udvikler sig i den retning, at vi kunne undervise dobbelt så mange hvert år i disse to skoler, hvis vi blot havde plads på vor kostafdeling. Vi må skaffe værelser og hvad der ellers hører til en moderne kostafdeling.

Skolens styrelse har nu arbejdet hermed i en årrække, har fået skaffet grund, fået tegnet de nødvendige tegninger, har fået disse sendt til ministeriet, og er nu ved at skaffe de nødvendige penge til byggeriet, i første omgang til den store kollegiefløj.

Lærerne gør en uvurderlig indsats for at hjælpe bestyrelsen hermed, holder fester, spiller skuespil – alt sammen til gavn for indsamlingen til byggeriet.

Bestyrelsen lader ingen lejlighed ligge til at forsøge at skrabe penge sammen til samme formål – se den lige udsendte smukke folder med lærer Kongstads fornemme skitse af det kommende byggeri.

Vi skal bruge mange penge til at gennemføre alt dette, så også her skal der lyde en opfordring fra skolens hele ledelse til enhver interesseret og til enhver, der på andre måder nyder fordel af, at denne store skole har virket her i kommunen i så mange år, hvilket også er kommet mangan forretningsmand til gode og har sat skatten ned for borgerne i kommunen: hvis De ikke har sendt os et beløb, så gør det *nu* – og hvis De har sendt os et beløb, så send os blot et til.

Mogens Christiansen.

Byggefond

Skolens formand har skrevet om byggeplanerne. Arkitekt Albrechtsens tegninger ligger nu sammen med budget for byggeriet i undervisningsministeriet. Det er et stort byggeri, vi ser hen til med stor forventning, fordi det vil give kosteleverne langt bedre mulighed for at føle sig hjemme under bedre pladsforhold. Men for hele vor skole er det en nødvendig udvidelse, og vi håber, byggetilladelse med statslånstilsagn kommer inden for det næste år.

Men byggefondsindsamlingen har endnu ikke givet et helt tilfredsstillende resultat. Ganske vist er byggefonden nu på 90.000.-, men vi skal meget højere op, for at vi kan klare den sjattedel, som skolen selv skal præstere ved byggeriet.

Hjertelig tak til de mange som har sendt bidrag til giro 17879. Men jeg retter en indtrængende anmodning om hurtigt at sende os et bidrag – stort eller lille. Ethvert beløb tæller og er udtryk for den støtte uden hvilken en fri skole ikke kan eksistere.

Altså send et beløb til *giro 17879* Glamsbjerg fri- og efterskoles byggefond. – På forhånd tak!

NB. Beløb mellem 100 og 1000 kr. kan fradrages på selv-angivelsen. Ønskes et bevis til skattemyndighederne, bedes dette anført på girokuponen.

Asger Baunsbak-Jensen.

50 år med Glamsbjerg Friskole

»Den frie skoles ånd og det folkelige liv blev af stor betydning for mig«, siger fabrikant H. C. Jensen.

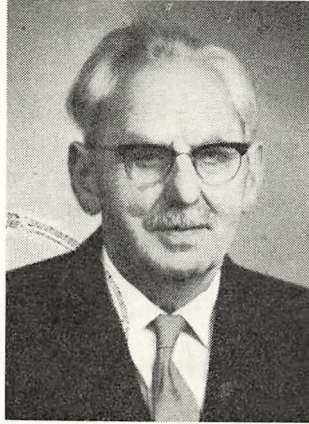
I sommer fyldte en af Glamsbjerg fri- og efterskoles bedste venner fhv. fabrikant H. C. Jensen 80 år, og i august ønskede H. C. Jensen at afgive sin tillidspost som friskolens tilsynsførende. Forbindelsen med friskolen har været en væsentlig del af hans tilværelse, og vi har derfor bedt H. C. Jensen om at give en beskrivelse af den betydning, friskolen og det folkelige liv omkring den har haft for ham i de mere end 50 år, han har levet i Glamsbjerg.

Levende, frisk og med smittende humør, som vi kender ham, bl. a. som dirigent ved skolens generalforsamlinger, beretter H. C. Jensen om disse oplevelser.

»I 1913 kom jeg første gang til Glamsbjerg, da søgte jeg til friskolen gennem gymnastikbevægelsen. Da min kone og jeg bosatte os her i 1916, kom vi desuden til torsdagsmøder på friskolen. Disse møder havde Skriver arvet fra pastor Valdemar Brycher fra Ågård. Disse møder samlede i mange år en trofast skare hver torsdag, som regel ca. 70 fra byen og egnen. Almindeligvis var det Skriver, som gennemgik et emne mest fra Kolds og Grundtvigs virke. Efter foredraget var der kaffebord og til slut oplæsning af en kendt forfatters bog. Ofte kom der fremmede talere, bl. a. til efterårsmøderne, som varede 2 dage, og som samlede op til 200 mennesker. Af de fremmede talere husker jeg bl. a. fra tiden omkring 1920 professor Starcke, seminarieførstander Byskov, Gedved, seminarieførstander Winther, Silkeborg, pastor Noe-Nygaard og fhv. statsminister Claus Berntsen.«

– Skriver, som du kendte godt. Hvordan oplevede du ham i disse år?

»Vi stod hinanden nær gennem gymnastik og folkeligt ar-



H. C. Jensen.

bejde. Skriver var en forgrundsfigur her på egnen – skolemæssigt og kirkeligt. Skriver var et udpræget kristent menneske. Må jeg her indskyde, at i mange år prædikede en fremmed præst en gang om måneden i kirken. Det var præsterne Noe-Nygaard fra Vemmingråb og senere Spur. Dette skyldtes Skrivers indsats, men der var altid et godt forhold til sognepræsten, der som regel deltog i disse gudstjenester. Skrivers arbejde strakte sig også ud over hele landet, da han i en årrække var formand for de danske ungdomsforeninger og de danske gymnastikforeninger. Han kunne være myndig, men var han en enkelt gang hidsig, kom han næste gang hen til mig og sagde: »Jensen, skal vi ikke lade det være glemt.« Dette var noget karakteristisk for Skriver, ikke at bære nag.«

– Hvad betød friskolen for dine børn?

»Jeg tror at kunne sige, at den frie skole har betydet noget meget positivt for dem. De har bl. a. ofte nævnt, at de med glæde mindes sangens betydning og den indflydelse, det havde på dem, at forståelsen af stoffet gik forud for udenadslæren.«

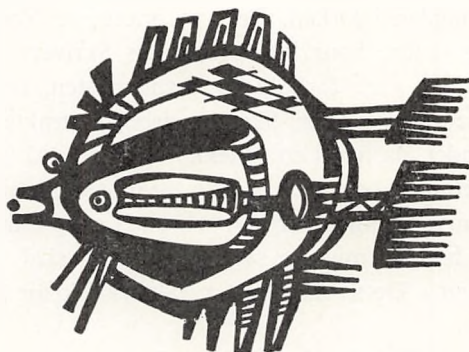
H. C. Jensen slutter samtalen med at fortælle om Skrivers bestemte modstand mod nazismen, som han bekæmpede allerede fra 30-erne. Det resulterede i, at Skriver under krigen blev hen-

tet af Gestapo, hvor han i nogle dage sad fanget på Husmandsskolen. Under besættelsen fik torsdagsmøderne naturligvis en særlig betydning.

Foruden forstander Skriver kom jeg også til at sætte megen pris på forstander Gunnar Olsen. Han var en fremragende pædagog, som gav meget af sig selv til eleverne, og som derfor også var uhyre afholdt af dem.

Det er mit håb, at Glamsbjerg fri- og efterskole må fortsætte den pædagogiske og folkelige linie, som har været af så stor betydning for mange i de forløbne år.

A. B.-J.

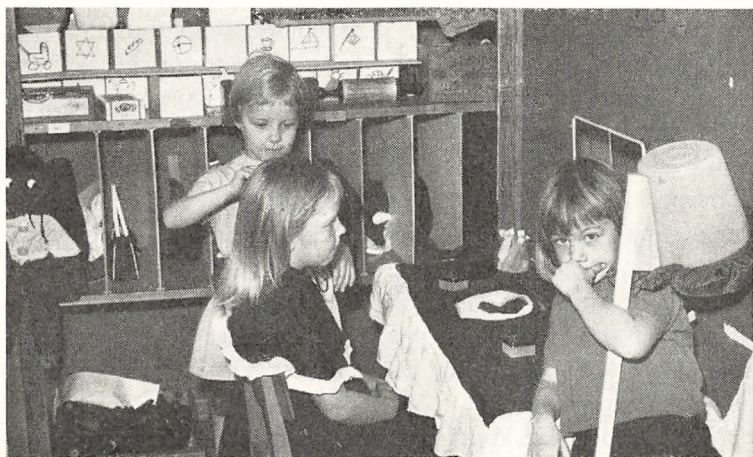


Børnehaveklasse - hvordan og hvorfor?

I de senere år, hvor debatten om børnehaveklasser har været meget fremme i rampelyset, er der nok en hel del mennesker, der har spurgt sig selv om, hvad dette ord, børnehaveklasse, egentlig stod for, og hvad nytte en sådan klasse overhovedet har.

Skal man give en kort definition af ordet, må det være følgende: En børnehaveklasse er en klasse for børn under den undervisningspligtige alder, nærmere betegnet for de 6-7-årige, en klasse, hvor vi beskæftiger os med børnehavematerialer. Vi tegner og maler, klipper og klistrer, hamrer og saver og arbejder i papmache; vi har legetøj, der passer til den aldersgruppe, puslespil, billedlotteri, biler, tog, dukker og konstruktivt legetøj o. l. - Vi har mange bøger og gør meget ud af højtlesning og fortælling, og vi synger en masse hver dag.

Det her beskrevne er der i og for sig ikke noget nyt i, det er, hvad man beskæftiger sig med i hundredevis af børnehaver landet over; det nye er, at man nu er kommet ind på skolens



Børnehaveklasse.



Børnehaveklasse.

grund og derved har fået opfyldt et længe næret ønske om at skabe kontinuitet i opdragelsen af vores børn.

Der er med børnehaveklasserne skabt en forbindelse fra barnet før skolealderen til barnet i skolealderen. Det behøver ikke mere være børnehavebarn den ene dag og den næste dag pludselig skolebarn og skulle sidde på en stol i timevis og beskæftige sig med ting, det overhovedet ikke kender, i omgivelser, der er lige så fremmede. Vi er en børnehave, men som før sagt på skolens grund, og derved tillemper vi ganske umærkeligt barnet til at være i skolens miljø, børnene lærer skolen at kende både som bygning og institution, de kender skolegården og skolevejen, de lærer, hvad det vil sige at rette sig efter en klokke, de kender de forskellige lærere, – måske kun som ansigter; men det er også noget. De lærer at være i flok og at skulle rette sig efter hinanden og vente på hinanden, og når den dag oprinder, hvor de skal i første klasse, den dag, som af mange voksne betegnes som en stor og skelsættende dag i barnets liv, men som i mange, mange tilfælde har været et sandt mareridt for børnene selv.

Men når den dag kommer, er det jo bare en spændende fortsættelse af et hyggeligt år i børnehaveklassen. *Annlise Bille.*

En fredens tjener

Læses verdenshistorien igennem fra ende til anden, vil den udgøre en ubrudt række billeder af krig og ufred. Mange mennesker stiller derfor ofte sig selv spørgsmålet: »Kan det være meningen, at historien skal gentage sig og udvise den samme række billeder af krig og ufred i al fremtid?« Nogle affinder sig med tanken og overlader alt til magthaverne, de ledende politikere og pengefyrsterne.

Undertiden træffer man dog på mennesker, betydelige eller ubetydelige, som gør en vældig indsats i fredens tjeneste. Mange af disse menneskers indsats bemærkes ikke af folk i almindelighed, mens andre i kraft af deres personlighed og evner er i stand til at gøre en indsats, der virkelig vil blive bemærket i vide kredse.

Da borgerkrigen brød ud i Spanien i 1936, forsøgte mange af Pablo Casals venner at overtale ham til at forlade landet. Men Casals sagde: »Hvis mine landsmænd nogensinde har haft brug for mig, så er det nu!« For Pablo Casals var dette en typisk udtalelse, idet han var klar over, at der ville komme en streng tid for det spanske folk, og at et folk under sådanne omstændigheder har brug for al den åndelige stimulans, der kan opdrives. Casals blev derfor i landet så længe som muligt og forlod det kun for at rejse på turnéer i udlandet, hvor han med sin cello spillede formuer ind, som ubeskåret gik til frihedskampen i fædrelandet.

Her vil det nok være på sin plads med en kort redegørelse for, hvem Pablo Casals er, og hvad han står for. Han er født i en lille by, Vendrell, i Catalonien i Spanien i året 1876. Faderen var organist og Pablo Casals fik derfor en levende musikalsk opdragelse, og han søgte senere ved hjælp af anerkendte lærere i Spanien og i udlandet at dygtiggøre sig som cellist. Han opnåede hurtigt hidtil ukendte færdigheder på sit instrument og regnes i dag for at være verdens førende cellist. Samtidig er han



Lis Kristiansen.



Arne Kristiansen

en fortrinlig pianist, der interesserer sig umådeligt for direktion, og han forstår med sin taktstok at give et musikværk en helt igennem personlig udformning og fremføre det med en intensitet, der placerer ham blandt vor tids betydeligste dirigenter. I Spanien er Casals da også først og fremmest kendt som dirigent.

For år tilbage arbejdede Casals på at få startet et symfoniorkester i Catalonien, og trods modstand fra myndighedernes side lykkedes det ham at få oprettet sit eget orkester, som for det meste spillede i Barcelona. Casals havde med megen interesse læst Karl Marx, og han var stærkt optaget af visse sider af kommunismens idé, bl. a. at arbejderne havde ligeså stort behov for åndelig føde som folk i de mere velhavende kredse. Derfor gennemførte han, trods megen skepsis, »arbejderkoncerter« i Barcelona søndag formiddag under overvældende tilslutning fra arbejderne side. Som nævnt optrådte Casals under borgerkrigen flere gange i udlandet for derigennem at støtte frihedskampen, og han tøvede ikke med at erklære i Spanien og i udlandet: »Hvordan kan jeg, der stammer fra et bondemiljø, undgå at have sympati for folket og for republikken. Jeg er kunstner, men i udførelsen af min kunst er jeg også en håndens arbejder og har været det hele mit liv«.

I 1938, ved en radiotransmission af en af hans Barcelona-koncerter, udsendte han en indtrængende appel til verdens demokratiske nationer. Først på engelsk og dernæst på fransk sagde han: »Tillad ikke den forbrydelse, det er at lade Den spanske Republik blive myrdet. Hvis I tillader Hitler at vinde i Spanien, vil I blive næste offer for hans galskab. Krigen vil brede sig over hele Europa, over hele verden. Kom vort folk til hjælp!« – Men det var for sent. Den spanske Republik bukkede under i marts 1939.

Efter republikkens fald søgte Casals, dybt nedbøjet, ophold i Frankrig, og han slog sig efter nogen tids forløb ned i Prades, en lille by nær den spanske grænse, hvor han gjorde alt, hvad der var ham muligt, for at hjælpe de spanske flygtninge, der søgte over grænsen.

Her boede Casals under Den anden Verdenskrig, og han så med stort håb frem til de allierede hæres sejr og regnede fuldt og fast med, at det ville betyde undergangen ikke blot for Hitler og Mussolini, men også for Franco. Som månederne gik efter maj 1945, blev det efterhånden pinefuldt klart for ham, at de allierede havde truffet den afgørelse ikke at prøve på at genindføre et frit regime i Spanien. For at protestere mod denne politik afbrød Casals i efteråret 1945 en koncertturné, han havde påbegyndt i England. Den ville ellers have givet ham al den hæder, han måtte ønske sig. Han havde nået at give en koncert i Albert Hall i London, og kritikerne kunne ikke finde superlativer nok for at beskrive hans spil på rette måde. Tidligere var han holdt op med at spille i Tyskland, da Hitler påbegyndte jødeforfølgelserne, og han havde opgivet at spille i Italien ikke længe efter. Han følte, at han ikke kunne adskille sin optræden som kunstner fra sin tro og sine idealer som menneske.

Han vendte nu tilbage til Prades fra England og lovede sig selv ikke at spille offentligt før Spanien igen var et frit land. – Nu er Casals ikke nogen systematisk filosof eller politiker. Ganske vist håbede han, at hans handling ville vække opmærksomhed rundt om i verden, men det var ikke hans mening at starte en politisk bevægelse eller anlægge et adfærdsmønster for an-

dre kunstnere. Casals tror, at et menneske må handle som dets principper byder det at handle. Om denne aktion mod Francos diktatur og sin beslutning om ikke at spille i lande, som godkender Francos regering, har Casals senere sagt, at hans hovedmotiv har været, at han ville være i stand til at leve i fred med sin egen samvittighed. »Éns handlinger er en del af éns eksistens«, har han engang sagt.

Senere har han modereret det løfte, han gav sig selv i 1945. Mange af hans venner havde, skønt de anerkender hans standpunkt, følt, at hans stillingtagen var for yderliggående, når han trak sig tilbage fra sin kunst i så mange år. Engang i 1951 ved et møde med Albert Schweitzer, sagde denne til ham: »Det er bedre at skabe end at protestere«. Til dette svarede Casals: »Hvorfor ikke gøre begge dele. Hvorfor ikke både skabe og protestere?« Det er den stilling, han nu har indtaget, og hver gang han nu spiller ved en af sine festivaler eller ved særlige lejligheder, som f. eks. da han spillede i F. N. i 1958 og i Det hvide Hus i 1961, bliver verden mindet om den situation, han protesterer imod.

Ved siden af dette har hans handlinger i de senere år været motiverede af at drage verdens opmærksomhed mod den trussel, der udgøres af atomvåbenkapløbet. Han udtrykte dette i nogle ord til F. N., da han optrådte for dette forum: »Når jeg i min alder er kommet her i dag, er det ikke fordi noget er forandret i min moralske stillingtagen eller i de restriktioner, jeg har pålagt mig selv og min karriere i alle disse år, men fordi alt andet i dag er sekundært i sammenligning med den store og måske dødbringende fare, som truer menneskeheden«. Han ønskede, fortsatte han, at der ville komme en vældig protestbevægelse i alle lande, som ville gøre indtryk på dem, som har magt til at afværge den katastrofe, som lurder over menneskeheden. Dette er årsagen til, at han nu søger med de midler, der står til hans disposition – hans musik, hans ord og hans prestige – at være til tjeneste for menneskeheden i de år, der endnu er tilbage til ham at leve i.

Arne Kristiansen.

Nogle associationer vedrørende begrebet tolerance

Hvad betydre glosen »tolerance«? En fremmedordbog oversætter den til »tålsomhed overfor anderledes tænkendes anskuelser«.

Såvidt glosens betydning. Er det nu således, at vi kan sige som noget generelt: »Selvfølgelig skal vi være tolerante«?

Lad os tænke os, at A har fundet frem til et eller andet standpunkt, som besidder den egenskab, at det indeholder den absolutte sandhed. B har ikke dette standpunkt. Altså må det indeholde løggen. Det må være nærliggende at tro, at A elsker sit standpunkt, da det jo indeholder den absolutte sandhed. Hvordan ser samme A så på B's standpunkt? Dette må han nødvendigvis hade, da han ikke kan elske sandheden og løggen på samme tid.

At A hader B's standpunkt, må være det samme som, at A er intolerant overfor B's standpunkt. Kort og godt: Den absolutte sandhed er intolerant overfor løggen.

Nu kommer vi til det vanskelige. Eksisterer den absolutte sandhed, når vi ser bort fra naturlovene?

Den rettroende kristne må naturligvis svare ja. Kristendommen er den absolutte sandhed. Dette medfører, at kristendommen er intolerant jf. ovenstående. Selvom den aldrig har lagt skjul på dette, er der mange mennesker, der ikke helt har gjort sig dette klart. Heldigvis finder denne intolerance kun sted på det åndelige område. Men for nogle århundreder siden gav den sig også udslag på det verdslige, idet man med vold og magt søgte at omvende anderledes tænkende.

Hvordan med begrebet tolerance på den politiske arena? Her lader det sig ikke gøre at opstille så klare linier, som vi gjorde i



Viggo Winther Jensen.

førrige afsnit. For hvem kan påstå, at han med en eller anden politisk idé har fundet den absolutte sandhed? Nogle mener ganske vist, at de har fundet den. Men disse menneskers idéer nærmer sig da det sekteriske.

Hvis et menneske i vort demokratiske samfund synes, at hans politiske overbevisning er den mest fuldkomne, der kan tænkes, hører han ikke hjemme her. Han vil nemlig ikke være i stand til åbent at drøfte en sag, fordi han, ifølge sagens natur, vil være uimodtagelig for andres meninger. Og så har han ikke fattet en vigtig side af demokratiets væsen, at det gennem samtaler skal lykkes at træffe afgørelser til gavn for os alle.

Jeg vil med dette sige, at vi i vort samfund ikke kan tillade os at være intolerante overfor andres politiske meninger. Hvis vi er det, kan det blive farligt for demokratiet, fordi der enten ikke vil kunne handles, eller også vil der opstå flertalsdiktatur. Kun i en særlig situation må man lægge intolerance for dagen. Men herom i næste afsnit.

Nu må man ikke forstå dette derhen, at man ikke kan indtage et skarpt politisk standpunkt. Tværtimod. Det må bare kunne give plads for andre også.

Lad os vende tilbage til dem, der i politiske spørgsmål mener at have fundet den absolutte sandhed, og lad os samtidigt se lidt

tilbage i historien. Nazisterne mente, at de var i besiddelse af den eftertragtede sandhed og var som følge deraf intolerante. Nu vil ingen påstå, at et sundt demokratisk tænkende menneske skal være tolerant overfor nazismen. Alene af den grund at den i sig har et element som antisemitisme. Med vor demokratiske livsholdning som baggrund må nazismen fremtræde som værende falsk og løgnagtig, hvilket medfører, at vi som gode demokrater nødvendigvis må være intolerante overfor den.

Overfor kræfter, der søger at kue og knæsette vort demokrati og vor demokratiske livsholdning, kan vi tillade os at være intolerante. Og dette fordi vi vel trods alt har ret til at opfatte demokratiet og den deraf følgende demokratiske livsholdning som sandheder, da vi næppe kan finde nogle bedre for os.

Jeg synes, at det er vigtigt, at vi i de situationer, hvor vi stilles overfor meninger, der afviger fra vore egne, virkelig gør os klart, om vi i den foreliggende situation må være tolerante, eller om vi må være intolerante. Men mon ikke det er sådan, at vore irrationelle følelser ofte dikterer dette valg?

Hvis man i en eller anden sag opdager, at man er intolerant overfor en anden mening, ja så bør man sætte sig ned og overveje, om man kan være det bekendt. For hvis man på et forkert grundlag er intolerant, kan man få et unødvendigt skævt forhold til nogle medborgere.

På den anden side er det måske mere farligt at være tolerant overfor dette eller hint, hvis man egentlig burde være intolerant. Er det tilfældet, er der grund til selvkritik, og man må da spørge sig selv, om ikke den tolerante indstilling skyldes åndelig dovenskab.

V. Winther Jensen.

Slesvigturen 1966

Toogtredive veloplagte efterskoleelever stod på jernbaneperronen i Tommerup, og så var den vilde jagt begyndt. Hele formiddagen og lidt af eftermiddagen bumlede vi til Tønder, hvorfra vi tog med bus til vandrehjemmet. – Der afleverede vi vores bagage og kørte derefter Sønderjylland på kryds og tværs. Vi var bl. a. ved Højer sluse og i Løgumkloster.

Tirsdag morgen klokken otte gik turen til Tyskland. Tågen lå tyk over landet hele formiddagen, så jeg erindrer ikke meget. Vi gjorde et ophold i Husum, hvor vi spiste vor medbragte mad. Lidt uden for Husum så vi en velholdt, gammel gård af den rigtige slesvig-holstenske slags med brede gavle og et enormt højt tag. Der er kun ganske få tilbage af sådanne gårde, men man kan se en af samme type på Frilandsmuseet i København.

Fra Husum tog vi videre til Rendsborg, hvor vi bl. a. så broen over Kielerkanalen både oppefra og nedefra. Vandrehjemmet var dejligt med nogle virkelig gode senge, men før vi oplevede dem, var vi til pigtrådsbal med tysk orkester i engelsk stil. Vi morede os forresten herligt.

Hansen havde på forhånd fortalt os en hel del om en fru Damgård i Slesvig, da vi imidlertid først skulle til fru Damgård sent på eftermiddagen begyndte nogen af os at råbe Damgård, Damgård lige til Hansen gav sig, og vi fik vores vilje. Fru Damgård, som for øvrigt hed Andersen, havde en storartet forretning hvor vi tilbragte det meste af eftermiddagen med at endevende hele butikken.

Vi overnattede i Eckernførde og kørte derfra direkte til Flensborg. Her gik vi tur hver for sig. Nogen udtalt fornøjelse var det nu ikke, for det regnede, og man havde lige haft gaderne gravet op, så tromler drønedede frem og tilbage, så det ikke var

til at komme over gaden. Klokken 16 kørte vi over grænsen, og vi var alle glade for at være på dansk jord igen. Danske butikker, danske gader og ikke mindst danske mennesker.

Efter aftensmaden i Sønderborg gik Anette, Gynther og jeg i biografen, hvor vi så Knud Leif Thomsens »Gift«, den var god, men heller ikke mere.

Dagen efter tog vi med tog fra Tinglev til Odense, hvor vi ventede en time.

Da vi ankom til Glamsbjerg, så vi kendte ansigter på perronen, blandt andet forstander Baunsbak-Jensens, og vi fulgtes ad hjem til skolen.

Det var en dejlig tur og tilmed en god afslutning på efterskoleåret.

Rasmus Rytter.

Mandø

Mandø er en lille ø i Vesterhavet lige ud for Ribe. Øen er på ca. 6000 kvadratmeter og ca. 150 indbyggere, hvoraf de 20 går i skole.

Øen har engang været ud i et med Jylland, men efterhånden har havet gravet sig ind i landet og derved er Mandø opstået. Øen har været delt i to, men havet har aflejret så meget slik, som man kalder det, og er nu blevet én stor ø. Det, der egentlig har gjort, at øen er blevet til ét, er tidevandet. Der er noget, der hedder ebbe og flod, og det betyder lav- og højvande. Når havet stiger ved flod, fører det sand- og lerpartikler med sig, der så blandes med kalk og bliver derved til den såkaldte slik. Når det begynder at blive ebbe, går det så langsomt, at denne slik kan nå at bundfælde sig. Nu er der kun en lille rende imellem de to øer. I den ene ende er der en sluse, da øen nemt kunne blive oversvømmet ved højvande. Nu er der ikke så stor fare for, at den skal blive oversvømmet, da man har bygget diger rundt om hele øen. Næsten hele befolkningen bor på vestsiden af øen.

For at komme til Mandø må man ad søvejen. Man skal ikke sejle, men med en traktor med anhænger. Vognen kommer fra Ribe og kører derefter til Vester Vedsted, der ligger uden for Ribe, og tager pakker, breve og passagerer med, hvis der er nogle.

Det er en meget smuk tur de 7 kilometer, der er over vandet. Det tager ca. 1 time. Når man kommer ud i Vadehavet, ser man nogle koste stå i to lange rækker, så kan man godt spørge, hvorfor de står der. De står der, fordi føreren af vognen skal have noget at køre efter. Vejen over havet snor sig, da der nogle steder er for blødt at køre. Det kan også hende, at man møder

kviksand i Vadehavet. Lige når man kommer over på øen, tror man ikke, der bor nogen på den, da der ingen huse er på østsiden. Det første vi ser er marsk, hvor får og kreaturer går og græsser.

Befolkningen lever af landbrug. En gang for længere tid tilbage har de fleste beboere på Mandø været fiskere, men efter at det sidste dige i 1936 blev bygget, er der ikke så mange fiskere mere. Det er næsten umulig for en mand derovre at være lønarbejder, da han skal til fastlandet at arbejde. Han kan aldrig vide, om han næste dag kan komme over til fastlandet. Det kommer an på vejret, og hvis vejret ikke er godt, kan det blive højvande, så vognen ikke kan køre den dag.

Gårdene ligger på varfter, for at beskytte dem, hvis øen bliver oversvømmet. Den sidste gang der var stormflod, var i 1634. Når der bliver stormflod, kan den risikere at stå helt under vand.

Når det er klart vejr, kan man se Fanø og Rømø. Fra øen kan man køre over til en lille sandø, Korsand, vest for Mandø, hvor man kan samle rav og gå på jagt. Der ligger ikke ret meget rav omkring øen, Mandø.

Skolen derovre er en kommuneskole med to lærere. Kirken på Mandø er kun ca. 200 år gammel, for den sidste kirke før denne her blev ødelagt af stormflod. Kirkens prædikestol er kommet fra en af de mange kirker Ribe engang havde. Altertavlen er kun 50 år gammel.

Det tager ca. en dag at vandre hele Mandø rundt. Man kan gå på diger hele vejen, så man kan se hele øen, fordi det er fladt. Det er en meget smuk tur at gå om aftenen, når solen går ned.

Der er tale om, at der skal bygges en dæmning til Mandø, og det vil sikkert betyde en hel del for øen. De kan lettere komme til fastlandet, og vil også kunne tjene noget på det, da der sikkert vil komme mange turister.

Bente Fredslund.

Årets gang

Kære gamle elever.

Når man går i gang med at udarbejde denne oversigt til årskriftet, undrer man sig over, hvor hurtigt de 12 måneder er gået. Heldigvis kan vi igen i år se tilbage på et lykkeligt og godt skoleår, og vore tanker går til alle vore tidligere elever med en tak, fordi så mange kommer til skolens arrangementer. Det er en dejlig kontakt, og vi glæder os hver gang, vi ser jer vende tilbage.

Hermed følger så dagbogen for 1965/66.

16. aug. Det nye skoleår begynder med børnehaveklasse, børneskolen og de 5 realklasser, og efter skemaskrivning og uddeling af bøger sluttede den første korte skoledag.
25. aug. Alle elever ser om formiddagen den dejlige naturfilm »Syd for Sahara«.
28. aug. Det årlige svømmestævne afholdes mellem kommunens forskellige skoler. Friskolen blev nr. 2, men i øvrigt er det ikke først og fremmest spørgsmålet om, hvem der vinder, der er afgørende. Det vigtigste er, at eleverne har den gode mulighed for at nyde livet i friluftsbadet og opøve svømmefærdigheden.
30. aug. Skolens generalforsamling afholdtes med god tilslutning, og både formand og forstander kunne berette om et godt år i økonomisk og pædagogisk henseende. Fabrikant Henry Jensen ønskede efter mange års medlemskab i bestyrelsen ikke at fortsætte. I stedet valgtes skovfoged K. H. Larsen, Rullestedet.
5. sept. Efterskolen åbnede med fuld tilslutning. Da alle efterskoleelever nu er kostelever, er holdets størrelse begrænset til det antal elever, vi kan have på kostafdelingen. 40 elever deltog i dette 8 mdrs. kursus.



»Negerhytten«.

- 6.–12. sept. Skolen havde besøg af Joseph Smarts fra Tanzania. I sidste årsskrift havde vi, som nogle måske kan huske, en artikel af Smarts.
21. set. Skuespillerinden Asta Esper Andersen besøgte skolen og læste forskellige noveller af yngre danske digtere for de ældste klasser. Det var en god og udbytterig oplæsning, som vi alle havde megen glæde af.
25. sept. Denne aften bød på noget nyt, idet lærere, forældre og elever sammen opførte Soyas »Gravkaffe«. Kongstad havde instrueret, og det blev en meget festlig oplevelse for de mange deltagere. 300 unge deltog og deriblandt mange tidligere elever, og dette arrangement var af elevforeningen netop tænkt som et ekstra »elevmøde« sammen med det store, vi har til fastelavn.
29. sept. Denne aften festede forældrene. Efter opførelsen af »Gravkaffe« var der forskellig anden underholdning og dans, og efter tilslutningen at dømme var det en særdeles vellykket aften. – Mens dansen foregik i salen, var der begge disse aftener servering i efterskolelokalet, og denne kombination skabte en hyggelig ramme om de to fester.
1. okt. Konsulent Tage Albertsen, Åbenrå, holdt sit foredrag om økonomi for efterskolen, 2. a og 3. b.



»Holland«.

6. okt. Forældredagen havde som sædvanlig stor tilslutning. Allerede fra morgenstunden var der mødt næsten 100 forældre, som fulgte undervisningen i klasserne indtil middag. Ved aftenmødet talte seminarirektor Høyer-Nielsen, Gedved statsseminarium, over emnet: »Læreren i det nye samfund.«
13. okt. Efterskolen havde tur til Odense, hvor de så blandt andet H. C. Andersens hus, Fyns Tidende, m. v. Fru Berg, Solvang og Jensen ledede turen.
- 11.–13. okt. Terminsprøver i eksamensklasserne.
- 16.–23. okt. Efterårsferie.
- 16.–20. okt. 75 elever var på studierejse i Berlin, hvor de havde lejlighed til med egne øjne at se de problemer, som findes i denne delte by. Turen, som var en meget stor og uforglemmelig oplevelse, blev ledet af lærer Hansen og frue, fru Bille, hr. og fru Bech og Clemmensen.
- 25.–30. okt. 2 elever fra Kolding Seminarium Birgit Hansen og Hanne Petersen (den sidste en af skolens gamle elever) følger undervisningen hos forskellige lærere.



»Storbritanien«.

27. okt. Instruktør Gerhard Rasmussen fra Røde Kors gennemgår for kosteleverne redningsaktioner over for tilskadekomne.
30. okt. »Unionsfest« med »Hvem ved Hvad«-konkurrence mellem 2 lærerhold og efterfølgende dans.
1. nov. I anledning af menighedsrådsvalget afholdtes på skolen et møde, hvorpå der opstilledes en liste, som tilsluttede sig den grundtvigske retning.
3. nov. Til den årlige aftengudstjeneste, som skolen indbyder til, prædikede professor P. G. Lindhardt for en fyldt kirke. Bagefter samledes man til kaffebord på skolen.
10. nov. Kurt Langeland Christensen, 2. a, fortalte om sin tid i Gaza og på Kypern og viste lysbilleder derfra.
17. nov. Der var forældremøde i 1. a og 1. b.
19. nov. Konsulent Holst, Assurandørsocietetet, gennemgik dansk forsikringsvæsen og viste film derom i efterskolen, 2. a. og 3. b.
22. nov. Månedslov.



Små danskere!

24. nov. 7. klasse spiller »Karakterbogen« iscenesat af lærer Solvang. I denne skolerevy viste eleverne fine præstationer, og børneskolens fest havde stor tilslutning af såvel elever som forældre.
26. nov. 4., 5. og 6. klasse er i Odense Teater og ser »Karamelmaskinen«.
8. dec. Igen i år samlede vort julemøde så mange mennesker, at der var sprængfyldt i salen. Aftenen formede sig på traditionel vis med sange, tale, oplæsning og efterskolepigernes Luciaoptog. For mange mennesker synes denne aften at være af særdeles stor værdi, og vi glæder os over, at så stor en del af byens befolkning kommer for at være med.
10. dec. Kosteleverne er inviteret på Gymnasiet, hvor de overværer opførelsen af Bertholt Brechts: »Den kaukasiske Kridtcirkel«.
21. dec. Juleafslutning og ferien begynder.
5. jan. »Julen varer ved til påske«, siger et gammelt ord. Hos os varer den i hvert fald en måned, idet julemødet afholdtes den 8. dec. og børneskolens juletræ var altså den 5. jan. Der er traditioner, man ikke rokker ved, og vi synes, at det er en god ting, at vi synger julen ud omkring det strålende træ med de mange forventningsfulde barneøjne.



7. kl. på scenen.

Denne gang deltog 135 børn og 145 voksne. Der blev fortalt historier, og julenisserne kom kørende med godteposerne. (Efterskolepigerne havde bedt om at spille denne rolle – Tak piger).

12. jan. 5., 6. og 7. klasses forældremøde.
17. jan. Igen i år havde vi fornøjelsen af at huse 5. hovedkreds' generalforsamling.
21. jan. Lærer Arne Flem, Trondheim, gæster skolen og fortæller i de ældste klasser om forskellige norske emner. Det er en god ting, at foreningen Norden udbygger sit gæstelærerprogram, og vi er altid glade for at modtage lærere fra de andre nordiske lande.
27. jan. Sognerådsformand Helge Nielsen fortæller i efterskolen om kommunale problemer i forbindelse med kommunesammenlægningen.
31. jan. Ved månedsmødet taler folketingsmand, amtsrådsmedlem Chr. R. Christensen over emnet: »Bonde før, nu og i fremtiden.«
5. febr. I forbindelse med indsamlingen til byggefond arrangeres »Fællesmarked«. Der deltager 500 mennesker, og den storslåede fest giver et overskud på omkring 6000 kr.



»3 stærke mænd ---«

19. febr. Efterskolens forældre var indbudt til at se opførelsen af »Eva aftjener sin barnepligt« skrevet af Kjeld Abell.
20. febr. Elevmødet indledtes med morgensang kl. 9³⁰, hvorefter der var to »undervisningstimer« ved lærerne Kristensen og Mortensen. Vejret artede sig vel, og der var god tilslutning allerede fra formiddagen, også en del jubilarer var kommet til stede. Om eftermiddagen talte jeg om Hal Koch, og bagefter var der generalforsamling i elevforeningen. Til bestyrelsen nyvalgtes seminaristuderende Mogens Christiansen. Efter kaffen var der gudstjeneste i Glamsbjerg Kirke, hvor sognepræst Frankov-Petersen prædikede. – Ved aftenfesten deltog foruden mange nuværende elever næsten 200 tidligere elever. Der opførtes det samme skuespil som dagen før, og lærer Hansen, som havde instrueret, modtog sammen med sine unge skuespillere stort bifald for præstationen. Aftenen sluttede med dans, og vi havde atter et godt elevmøde at se tilbage på.
21. febr. For 3. dag i træk var der noget særligt på færde. Faste-lavnsmandag tog vi med kosteleverne på en Fåborg-tur. Den foregik i det skønneste vintervejr, og vi besøgte

»Og dansen går ---«



Fåborg Andelsslagteri og museet, og efter frokost på »Klinten« kørte vi ud på Horne, hvor vi så rundkirken og forarbejdet til den nye færgehavn ved Bøjden.

2. marts Ved vinterens sidste månedsmøde talte redaktør Adolph Rastén over emnet »Tyskland i dag«. Den kyndige redøgørelse blev påhørt med stor interesse.
- 3.–7. marts Terminsprøver.
8. marts En del af de ældste elever er i Odense Teater, hvor de ser »En skærsommernatsdrøm«.
20. marts Som tidligere år deltog gymnastikhold og folkedansere i den store forårsopvisning, som 5. hovedkreds arrangerede i Assenshallen.
30. marts 2. b., 3. b, og 2. a – Forældremøde.
4. april Realafdelingens gymnastikopvisning og fremvisning af håndarbejde, sløjde m. v. Aftenen sluttede som sædvanlig med dans.



Jens Christian har travlt. Bornholm, maj 1966.



Claes er sulten. Bornholm, maj 1966.

5. april Det tilsvarende arrangement i børneskolen fandt sted med god tilslutning – akkurat som det var tilfældet dagen før.
20. april En gang om året har vi en fest, hvor kun kostskolens elever deltager. Den begynde som tidligere år med en festmiddag, hvori deltog kostelever, lærere og andre som findes inden for husets mure. Senere så vi film og dansede.
- 25.–29. april Under ledelse af frk. Ebbesen, hr. og fru Hansen og lærer Jensen rejste efterskolen til Slesvig, hvor de besøgte de historiske steder nord og syd for grænsen. Turen foregik i godt vejr, efter at den lange vinter endelig var overstået.
- I de samme dage var der skriftlig eksamen på skolen.
30. april De 8 måneder var gået, og efterskolens afslutningsfest fandt sted under stor tilslutning af forældre og pårørende. Der var gymnastik, folkedans og efter kaffebordet skulle vi til at tage afsked. Som sædvanlig foregår denne afsked i en mærkelig blanding af glad opstemthed og vemod. Vi holder mest af at sige på gensyn, og når efterskoleholdet læser dette, beder jeg jer notere ordene »på gensyn«.

- 9.-14. maj Som det har været skik i nogle år, rejste 7. klasse til Bornholm. Turen foregik i noget køligt forårsvejr, men som det altid sker må man overgive sig for øens særprægede natur. Vi havde nogle dejlige dage, hvor vi ikke alene besøgte de kendteste steder på selve Bornholm, men også nåede til Christiansø. Hr. og fru Solvang, min kone og jeg deltog sammen med eleverne.
21. maj Den sidste »Unionsfest« blev afholdt under de sædvanlige festlige former.
11. juni For andet år i træk havde vi indbudt forældrene til de nye kostelever til en sammenkomst, hvor vi fortalte dem om det arbejde, der foregår på skolen, og de forventninger vi stiller til elever, som kommer på henholdsvis efterskolen og 2-årigt kursus. Der var stor tilslutning, og vi tror, det er til glæde for alle parter, at dette arrangement finder sted.
18. juni Afslutningsfest for 32 realister. Alle de indstillede havde bestået deres eksamen og kunne nu modtage deres eksamensbevis. 6 elever modtog bogpræmier, som var givet af foreningen Norden, Glamsbjerg Boghandel og skolen. De 6 fik præmierne for godt kammeratskab og god interesse i arbejdet. Det var følgende: Gunnar Gunnarsson, Lars Høbye, Merete Knudsen, John Woldsgård Petersen, Jørgen Eriksen Rasmussen og Anne Zimling.

Derefter begyndte sommerferien og skolens lokaler blev set efter og repareret. Midt i juli havde vi imidlertid besøg af et hold færøske folkedansere, som deltog i det nordiske folkedansetævne i Odense. De viste deres færdigheder ved en opvisning i salen, og det var en strålende oplevelse, som eleverne desværre ikke havde nogen mulighed for at deltage i.

Selv om der er gået enkelte måneder siden ferien, finder jeg det mest naturligt, at »Dagbogen« følger skoleåret.

Med en venlig hilsen til alle gamle elever.

A. B.-J.

Nyt fra 10-års jubilarene

Her er nogle oplysninger om, hvordan det er gået de elever, der forlod efterskolen og eksamensafdelingen i 1957. Tak for de mange svar, jeg modtog. Jeg bringer samtidig en hilsen fra fru Olsen og de lærere, I havde, da I var elever på skolen, og jeg håber, I kommer til elevmødet til fastelavn 1967.

Venlig hilsen.

Asger Baunsbak-Jensen.

Efterskolen

Niels Carl Andersen. Efter efterskoleopholdet var Niels Carl hjemme i nogen tid, derefter 1 år som praktisk elev på Dalum landbrugsskole. I 1959-60 på Frederiksborg højskole. Fra juli 1960 soldat i Holbæk i 16 mdr. Efter soldatertiden karl og senere fodermester hjemme. Fra november 1963 på Gråsten landbrugsskole i 9 mdr. Er nu hjemme igen, og til orientering for de interesserede, oplyser han, at han endnu ikke er hverken forlovet eller gift. Han slutter med en hilsen til fru Olsen og andre bekendte på skolen fra den tid.

Anne Lise Hansen (Christens). Anne Lise fortsatte på præliminærkurset, var derefter 8 mdr. i huset. Begyndte så i manufaktur-lære hos Branth i Glamsbjerg. I 1962 blev hun gift med en styrmand, og de har en pige på 3½ år og en søn på 4 mdr., som Anne Lise går hjemme og passer. Anne Lise sender hilsen til fru Olsen og alle gamle elever. Adr.: Kierullfsvej 44. III tv., Slagelse.

John Ebbe Ebbesen er ansat på planteskolen i Holmstrup, hvorfra han sender en hilsen til skolen og fru Olsen med ønsket om et på gensyn til elevmødet til fastelavn.

Eva Ellegård Hansen. Eva fortæller, at hun var i huset i nogle år efter opholdet på skolen. Hun er nu gift med en tømrer og bor i Thorøhuse ved Assens.

Astrid Bild (Johansen). Astrid har været nogle år i huset. Fra november 1961 til 1962 gennemgik hun et kursus for faglærerinder på Odense Fagskole. I november 1963 blev hun gift med Knud Johansen, og de har overtaget Astrids fødegård. Den 10. sept. i år fik de tvillingedrenge.

Hans Rudolf B. Jørgensen starter med at skrive, at han er glad for opfordringen til at fortælle lidt om sig selv, da det vidner om, at »gamle« elever ikke er glemte. – Vi kan forsikre jer, at selv om tiderne skifter på skolen, er der intet, der glæder os mere end at se »gamle elever«, og vi håber meget, at I stadig må føle tilknytning til jeres gamle skole. –

På trods af de 10 års forløb mindes Hans stadig mange af timerne på skolen som værdifulde – ikke bare kundskabsmæssigt, men måske snarere menneskeligt, og det kan ikke værdsættes nok i en materialistisk tid som vor. Efter efterskoleopholdet fortsatte Hans på skolen og tog præliminæreksamen i 1959. Derefter 3 år på Odense Katedralskole, hvor han blev nysproglig student i 1962. Blev derpå optaget på Odense Seminarium og tog lærereksamen i sommeren 1965. Fra august samme år til maj 1966 arbejdede han som vikar i Assens og måtte så i »trøjen«. I øjeblikket befinder han sig på den ny CF-kaserne i Herning, men fra 1. nov. er han forflyttet til ambulancelederskole på Bernsdorff slot, Gentofte. Han glæder sig meget til at få afsluttet tjenesten sidst i februar, så han rigtig kan begynde at leve livet. –

Gudrun Ladegård Mortensen (Bechsgård) fortæller, at hun har gået »køkkenvejen« i det sidste »årti«. Først på en gård i Jylland, senere husholdningselev på Wedellsborg og kokkepige på statens forsøgsstation i Askov. Ind imellem har hun været hjemme, og i 1962 var hun ½ år i køkkenet på »Den danske Ambassade« i London. Efterskoleopholdet havde givet hende smag på skolelivet, så hun har tilbragt 2 dejlige somre på henholdsvis Ry husholdningsskole og Frederiksborg højskole. Sidste år giftede hun sig med en landmand fra Fyn, og de har nu hendes fødehjem i Kongsted pr. Fredericia. Gudrun håber at møde mange jubilarer til fastelavn.

Henning Mogensen. Efter skoleopholdet fik Henning læreplads som frisør på Fyns Forsamlingshus i Odense. Fem år senere startede han i lejede lokaler i Langegade 71, Kerteminde, en dame- og herresalon. I 1965 blev han gift med en damefrisør og samme år købte de ejendommen og fik forretningen udvidet.

Solvejg Vedel Petersen sender et dejligt langt brev, som vi af pladshensyn må forkorte en del. Solvejg har prøvet at være barnepige på en

herregård. Det var dog lidt for hårdt, så det varede kun 3 mdr. Derefter i huset i Glamsbjerg i 1 år. Rejste så som elev på Langelands Husholdningsskole, for derefter at blive sygehjælper hos »Ostekongen« M. Boel. Så gik turen til udlandet, 1 år i Bergen og derfra til Birmingham ligeledes 1 år. Nu kunne Solvejg så begynde på sin børnehave-uddannelse, der startede med 1 års praktikanttid i Odense, så et 5 mdrs. højskoleophold på »Frederiksborg« i Hillerød, hvorefter hun blev optaget på børnehaveseminariet i Århus. Ind imellem skulle der tjenes penge til studierne, og det gjorde Solvejg ved at lære køgebogen udenad for derefter at tage plads som økonoma på en kursusejendom i Vedbæk. Foruden madlavning lærte hun her den betydningsfulde ting at kunne samarbejde. Dimitterede fra Århus børnehaveseminarium i sep. 1964, og har siden været vikar flere steder, bl. a. ved de »grønne skoler«. Pr. 1. nov. bliver hun fastansat på et skolehjem i Birkerød, en meget interessant stilling, som hun glæder sig meget til. Solvejg slutter med en lille »kronik« om, hvad det vil sige at være børnehavelærerinde, som vi desværre ikke ser os i stand til at bringe her. Dog, skal det lige anføres, at Solvejg glæder sig meget over, at uddannelsen nu bliver 3-årig, da stoffet er meget koncentreret, og det jo er en stor opgave, børnehavelærerinder går ind til, når de på en institution med 50-60 børn, skal forsøge at skabe frie, glade og selvstændige børn og ikke små masse-mennesker.

Else Magnusson (Refsgård) er også blandt dem, der ikke kan forstå, at det allerede er 10 år siden, hun forlod efterskolen. I den forløbne tid har hun været i huset både på gårde og i byen, men begyndte så i en manufakturforretning, hvor hun nu har været i 5 år. Else blev gift i april i år med Erik, der er oversergent på Ryeskaserne i Fredericia. De har købt et dejligt hus i Gårdslev, så det vil glæde dem at se gamle kammerater på besøg. Adr.: Heleovængt, Gårdslev pr. Børkop.

Eksamensholdet

Peter Brodersen skriver følgende: »Til personaliaafsnittet kan jeg som 10-års jubilar bidrage med følgende: 1957-60 gymnasiast (mat.-nat.) i Tønder Statsskole. 1960 - naturhistoriske studier ved Københavns Universitet. Gift med Tønder-skolekammerat (Birthe), datter Annemari, 2 år.« Adr.: Blågårdsgade 30 A II th., Kbh. N.

Bent Christensen. Bent starter også sit brev med at mindes »gamle dage« på skolen, og hans »tiår« har ikke helt forløbet, som han havde tænkt sig, men efter brevet at dømmes har det i hvert fald været begivenheds-

rige år. Bent kom efter sin eksamen på Frederikshavn sømandsskole, mønstrede derpå som dæksdreng på Danmarks dengang største tankbåd. I de følgende 5–6 år sejlede han rundt på verdenshavene og så og oplevede meget i de forskellige havnebyer. I sommeren 1963 afmønstrede han som matros for at aftjene sin værnepligt i Marinen. Nu havde Bent besluttet sig for en uddannelse på landjorden og begyndte derfor i murerlære. Om alt går vel, regner han med at starte på en ingeniøruddannelse i 1968. Bent slutter med et »på gensyn« til elevmødet og håber, at ingen svigter. Han modtager gerne besøg. Adr.: Idas Allé 17, Fruens Bøge.

Kirsten Kristiansen. Efter sin eksamen arbejdede Kirsten med lidt af hvert, hun var nogle måneder i huset, men begyndte så på Odense studenterkursus, hvor hun tog eksamen i 1960. Derefter blev hun laborantelev på Bispebjerg hospital i København. Efter endt uddannelse arbejdede hun en tid i Trondheim, Norge, var så »hjemme« på Bispebjerg 1 års tid igen. I januar tog hun med SAS-polarruten til Oregon, som er en meget smuk stat. Kirsten har set og oplevet meget derovre i de 9 mdr., men er dog ikke »bidt« af USA, så hun regner med at vende hjem til Danmark, når skisæsonen er forbi. Adr.: 2008 N.E. Hancock, Portland, Oregon.

Børge Jacobsen. Børge hører til dem, der fatter sig i korthed. Her er hans brev: »Efter eksamen 1957 tog jeg på Høng Studenterkursus i 6 mdr. for at ældes. 1958 Haderslev Stats Seminarium – 1962 til 1964 soldat i Varde. 1964 lærer i Varnæs. – Sommeren 59 en tur på Island. Sommeren 65 gift med Birthe Lis Hagelsø.« Adr.: Varnæs.

Else Johansen. Else synes, at det er en lidt underlig følelse, der kommer over hende, når hun skal gøre op, hvad der er hændt i de forløbne ti år, for hun går jo stadig »i skole«. Efter 1 års ansættelse i Glamsbjerg bank tog hun på Odense studenterkursus og blev mat.–nat. student i 1960. Begyndte derpå at studere kunsthistorie ved Københavns Universitet, men sprang fra efter 1½ år. Valgte i stedet forhistorisk arkæologi, som hun nu studerer i Bergen, hvor hun agter at blive resten af studietiden. Hun håber at have magistergraden om 3 år. Hendes fag har givet hende mange dejlige oplevelser, og hun har været på flere interessante udgravninger, bl. a. i Irland, Nord-Norge, Sørøya ved Hammersfest og ved Varangerfjorden. Hun har selv gjort et usædvanligt fund, nemlig en norsk etnograf. Else sender mange hilsner til lærere og kamerater. Adr.: Historisk Museum, J. Frieles GT., Bergen.

Erik Mikkelsen. Erik føler sig ikke allerede som en 10-års jubilar, men det nytter jo ikke at benægte fakta. Erik begyndte som trafikassistent-elev hos SAS i august 1957, og havde tre interessante år med arbejde i de forskellige afdelinger i Københavns lufthavn. Derpå kaldte flyvevåbnet, og det blev til 2 dejlige år. bl. a. 13 mdr. midt i den jyske hede på flyvestation Karup. Derefter tilbage til SAS som assistent, og i marts 1963 rejste han til Grønland, hvor han blev stationeret på SAS' mellem-landingsstation i Sdr. Strømfjord. Her blev han i 25 pragtfulde, lærerige måneder i natur, som ganske simpel er enestående. Maj 1965 vendte han tilbage til Kastrup som overassistent, blev gift, og købte hus muligtgjort ved skattefrihed under Grønlandsopholdet. Blandt de rejser, som hans ansættelse i SAS har givet ham mulighed for at foretage, mindes han med størst glæde et 14-dages besøg i Rio de Janeiro hos en »gammel« Glamsbjergelev Flemming Andersen, hvor han kom fra minus 25 til plus 30 grader. Erik ser gerne besøg af »gamle« bekendte fra Glamsbjerg. Adr.: Vadum Allé 14, Kastrup.

Flemming Petersen. Flemming blev iklædt det grønne tøj på kasernen i Vordingborg efter sin eksamen. Her tilbragte han de næste 16 mdr. som ordonnans (resultat, specialist i pudsning og vedligeholdelse af Nimbusser). Ovenpå militærtjenesten skulle der tjenes penge. Flemming havde lommesmerte, så han tog plads på en gård på Falster. Den efterfølgende vinter tilbragte han på Sydsjællands landbrugsskole, Lundby, og overvejede nu at læse til landbrugskandidat, men på grund af de alt andet end lyse fremtidsudsigter for dansk landbrug skiftede han mening og søgte optagelse på Polyteknisk læreanstalt, hvor han bestod adgangseksamen året efter. De næste 3½ år tilbragte han nu på Danmarks Ingeniørakademi, hvor han tog eksamen som bygningsingeniør i jan. 65. Derefter fik han ansættelse i et entreprenørfirma i Lyngby, og der befinder han sig endnu. Flemming slutter med hilsner til lærere og kammerater fra tiden i Glamsbjerg.

Bent Vester. Bent søgte efter sin eksamen ind hos post- og telegrafvæsenet og efter et kort kursus i København, begyndte han på Glamsbjerg postkontor. Efter 1 års forløb kom han til Slagelse og senere København. Efter at have overstået militærtjenesten søgte han ind ved den tekniske afdeling ved telegraf- og telefonvæsenet i Århus i 1962, og samme år blev han gift og bosatte sig i Riisskov. Den 1. maj i år flyttede de ind i et nyt hus i Løgten, 16 km fra Århus, og døren er åben for alle gamle kammerater. – Adr.: Manbjergvej 92, Løgten.

Ellen Tukjær (Hansen). Ellen kom i lære som ekspeditrice i Bellinge brugs, som hun forlod 1. maj 1961 for at begynde i Jystrup brugs mel-

lem Ringsted og Roskilde. Her var hun indtil 1. juli 1962. I marts samme år blev hun gift med en maskinarbejder, Ib Hansen. I Jystrup blev deres 2 drenge født, men juni 1964 satte de kursen mod Fyn igen for at flytte ind i et nyt hus i Ullerslev. Ellen arbejder stadig, nu hos en købmand. I januar fik de en datter, så nu har hun 3 at tage vare på. Alle gamle venner er velkomne til at kigge ind, hvis vejen falder forbi. Adr.: Lærkevej 10, Ullerslev, Fyn.

Else Marie Andersen (Svenstrup). Lige på faldrebet modtager vi brev fra Else Marie, der fortæller, at hun efter endt eksamen fik plads som elev på Brenderup Maskinfabrik på kontoret med bogholderi som speciale. Efter godt 3 års forløb rejste hun til København som bogholderiske i broderifirmaet Clara Wæver. Else Marie har været gift i 5 år og er holdt op at arbejde ude. De har to børn, en dreng på snart 4 år og en pige på 1½ år. Her er venner og bekendte også velkomne. hvis lejlighed gives. Adr.: Lyngbygårdsvej 98 B, Lyngby.

(Redigeret af Jenny Bech).

Noter

Fabrikant H. C. Jensen ønskede sig fritaget for hvervet som tilsynsførende med friskolen fra det nye skoleårs begyndelse. Selv om ingen vil tro det, siger dåbsattesten, at Jensen er født i 1886, og med 80-året fandt han tiden inde til at afvikle denne opgave. Ved generalforsamlingen rettedes der fra mange sider en hjertelig tak til H. C. Jensen for den fine, omhyggelige, taktfulde måde, han har løst denne opgave på. I 20 år var han skolens tilsynsførende, men i samtalen andetsteds i årsskriftet ses det, at dette kun er en kort del af den tid, han har haft forbindelse med vor skole. Vi ønsker H. C. Jensen og hans hustru alt godt i fremtiden og håber, de vil bevare en usvækket interesse for Glamsbjerg friskole.

Ved generalforsamlingen udpegedes landsretssagfører Ingrid Hansen som ny tilsynsførende, og vi byder herved frk. Hansen velkommen til det nye samarbejde, som vi glæder os til. Frk. Hansen er en af skolens »gamle« elever og har fulgt skolens udvikling og liv med megen interesse.

For et år siden blev den nye forstanderbolig færdig, og lærer Solvangs bebor nu lejligheden på 1. sal i den gamle bygning. Kontoret er fortsat på 1. sal der, og den gamle spisestue er skilt fra til et klasselokale (3. kl.)

I maj i år købte skolen naboejendommen, som tilhørte fabrikant Aksel Larsen, Gyfa. Her bor nu lærer Mortensens sammen med 4 elever. Aksel Larsens har købt et nyt hus længere henne på Skolevej. Til det nyerehvervede hus hører en stor grund, og den

nye fløj, skolen skal bygge, skal ligge langs med jernbanen stræk-
kende sig ind på den tilkøbte grund.

Ved generalforsamlingen i august i år nyvalgte bibliotekar Her-
man Hermansen og fru Else Skåning, som afløste boghandler
Aage Larsen og fru Astrid Rasmussen. Tidligere på året ønskede
købmand Anders Damgaard at udtræde, eftersom hans arbejde
som formand for haludvalget optog mere og mere af hans tid.
I hans sted indtrådte tømrermester Ejner Rasmussen. Der er
grund til at rette en stor og hjertelig tak til disse tre afgåede
bestyrelsesmedlemmer, som i en lang årrække har udført et stort
paskønnelsesværdigt arbejde til gavn for vor skole.

Frk. Espensen, som gennem hele sit skoleliv har haft folkedans,
havde sidste år et dansehold i børneskolen, og hvis der bliver
tilslutning til det, har frk. Espensen lovet at fortsætte i vinter,
hvilket vi er meget glade for.

Til sommerferien ønskede fru Olsen at afslutte sin undervisning
på skolen. Vi har beundret fru Olsen for hendes energiske ar-
bejdsindsats også i de seneste år, hvor hun i al slags vejr har
taget turen fra Fruens Bøge, og vi har glædet os over hendes
dygtige indsats i sang og musik. På generalforsamlingen lød en
varm tak fra flere sider til fru Olsen for de 22 års store arbejde,
først ved forstander Olsens side, indtil hans alt for tidlige død i
1961, og derefter som lærer ved skolen. Jeg ønsker at føje en
stor personlig tak til for venskab, loyalitet og godt samarbejde.
Omstillingen i 1961 må have været krævende, men altid mær-
kede vi varm interesse for skolen og dens elever, og vi håber fru
Olsen vil fortsætte med at komme på den skole, hvor hun ydede
så stor en indsats i de mange år.

Lærer Hansen søgte fra skolen til august i år efter 5 års godt
arbejde – ikke mindst i fysik og med kosteleverne, såvel som
instruktør af skolekomedierne. Det var hans første lærerstilling

efter hans uddannelse, og vi bringer ham en hjertelig tak for godt arbejde for skolen. Hans adresse er Brenderup Realskole.

Som nye lærere er ansat lærerparret Lis og Arne Kristiansen. De tog begge lærereksamen fra Vordingborg Statsseminarium i 1958 og var derefter i 8 år ansat ved Gudme Centralskole. Desuden er Viggo Winther Jensen blevet ansat her fra 1. august. Han tog lærereksamen i Hjørring i sommer. Vi håber, de alle 3 vil blive glade for deres gerning her, og det er vort indtryk, at de allerede er faldet godt til på vor skole.

Vi fatter det ikke, men det er en kendsgerning, at i oktober fyldte fru Anna Skriver 85 år. Selv om vi ved, at legemet er skrøbeligere – vi ser det ikke, når fru Skriver løber af sted – så føler vi, at der er tale om en sjælden ungdommelighed i ånd og væsen. Vi ønsker alt godt for fru Skrivers fremtid – her fra naboen, hendes gamle skole.

A. B.-J.

Bestyrelsen for »Den selvejende institution Glamsbjerg Fri- og Efterskole«

Læge Mogens Christiansen, Glamsbjerg (formand)
Gdr. Peder Flemløse, Flemløse (næstformand)
Skovfoged K. H. Larsen, Krengerup (sekretær)
Bibliotekar Herman Hermansen, Glamsbjerg
Tømrmester Ejner Rasmussen, Glamsbjerg
Fru Else Skåning, Glamsbjerg
Fru Else Topholm, Glamsbjerg

Vi på skolen sender alle, både nuværende og tidligere elever,
ønsket om en rigtig glædelig jul.

*Marie Espensen. Marie Olsen. Anna Skriver.
Kirsten og Per Juul. Lis og Gunner Brandt.
Erna og N. J. Mortensen. Anneke og Johan Kongstad.
Mary og Evald Jacobsen. Meta og Erling Kristensen.
Inger Ballegaard. Gunhild og Holger Berg Olsen.
Annlise og Bent Bille.
Grete Rasmussen. Julie og Rasmus Larsen.
Henning Mylius Jensen. Else Ebbesen. Jenny Bech.
Henny og Ib Solvang. Mogens Clemmensen.
Lis og Arne Kristiansen. Viggo Winter Jensen.
Corinne og Asger Baunsbak-Jensen.*

Skolens afgangshold i navne og billeder

Efterskoleholdet 1965-66

Benny Andersen, Bramstrupvej 15, Odense.
Helen Andersen, Mars Allé 66, Søborg.
Jørgen O. Andersen, Annasholmsgade 40, Odense.
Leif Andersen, Graverne, Dærup, Glamsbjerg.
Elona Asmus, Stutgården, Hillerød.
Solveig Andersen Bach, Wissingsminde pr. Lunderskov.
Marianne Beske, Lyøgade 24, Odense.
Palle Juul Christensen, Terpagersvej 3, Ribe.
Curt Clausen, Sødinge, Ringe.
Birthe Dalgård Elkjær, Bassehave, Flødstrup, Ullerslev.
Jack Egemose Feldtmann, Romsherred 55, Rudkøbing.
Erik Guldbjerg, Troldhøj 2, Krogstrup.
Gynther Gynthersen, »Lille Nellerod«, Gamby.
Anders Tvekær Hansen, Barløse, Sandager.
Marie Kirstine Storm Hansen, Helnæs, Ebberup.
Poul Damgård Hansen, Balslev pr. Ejby.
Aage Fugl Hansen, Gamby Søndergård, Gamby.
Anne Jensen, Faurskov pr. Gelsted.
Grete Ingerlise Sandegård Jensen, Kornerupvænge 8, Roskilde.
Ann-Grethe Jespersen, Rolf Krakesvej 5, Odense.
Laurits Jørgensen, Skovstrup pr. Knarreborg.
Anette Knudsen, Skytlykkegård, Årslev.
Harriet Crone Larsen, Dreslette pr. Flemløse.
Jan Ivan Madsen, Sø-Søby, Flemløse.
Carsten Mailand, Nr. Lyndelse pr. Nr. Søby.
Ole Mariager, Hjarup pr. Kolding.
Søren Mose, Tokkekøbvej 48, Allerød.
Jens Møller, »Låenhus«, Hobro.
Finn Nielsen, Kühlersgade 37. st., København V.
Knud Jørgen Nielsen, Spedsbjerg pr. Blommenslyst.
Søren Skafte Nielsen, Sporemagervej 2, København NV.



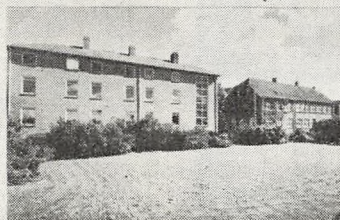
Johnny
Canderson
Walter
Andersen
John
Andersen
Neil
Linderson
Selma
Back
Margaret
Bjork
Pelle
Linderson
Burt
Erikson
Berthe
Waldgaard
Jack
Johansson
Gret
Sjoberg
Gyrdal
Gundersen



Arvid
Kjelson
Marit
Kjelson
Paul
Kjelson
Einar
Gjerdson
Mary
J. Gjerdson
A. Jansen
Luk-Jensen
Marlene
The
Jensen
Luk-Jensen
William
J. Kjelson
Greta
Kjelson
Lage
J. Hansen
Anita
Jensen
Ann
Gjerdal
Hjortson



Ellen
Kjelson
N. J. Kjelson
Einar
Kjelson
Marta
Kjelson



Glamsborg Tri- og Efterskole
Vinteren 1965-66



Harald
Gjerdal
Erling
Hjortson
Mona
Hjortson
Hjort
Jensen
Gjerdal
Kjelson



John
Kjelson
Kjelson
John
Linderson
Kjelson



Ingvald
Ballgaard
Kenneth
Jensen
Young
Reich
Margaret
Edmondson



Ingvald
Jensen
Svend
Linderson
Anette
Linderson
Kjelson
Kjelson



Maria
Linderson
Greta
Linderson
Gemma
Linderson
Gemma
Linderson



John
Linderson
Larsen
Linderson
Olaf
Marsgaard
Larsen
Linderson
Larsen
Linderson



John
Linderson
John
Linderson
Kjelson
Linderson
Larsen
Linderson



John
Linderson
Larsen
Linderson
Larsen
Linderson
Larsen
Linderson



John
Linderson
Larsen
Linderson
Larsen
Linderson
Larsen
Linderson

M. Jacobsen
1965-66

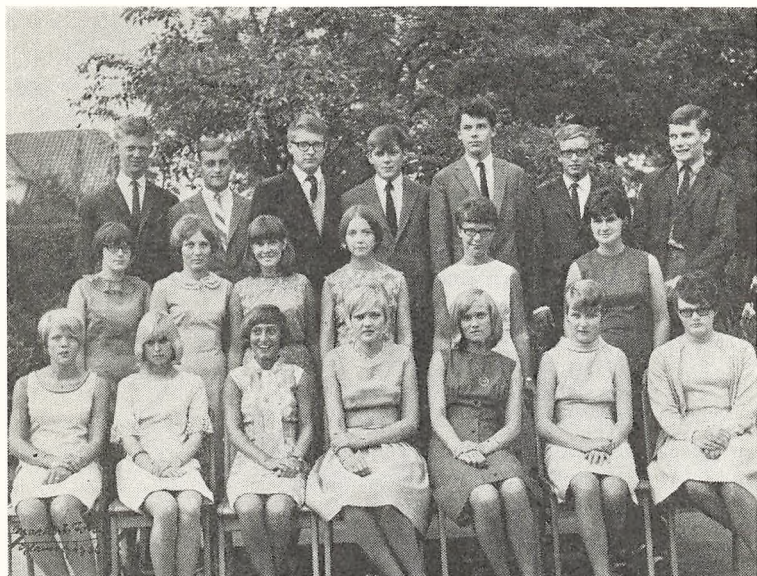


Releksamen (2-årigt kursus).

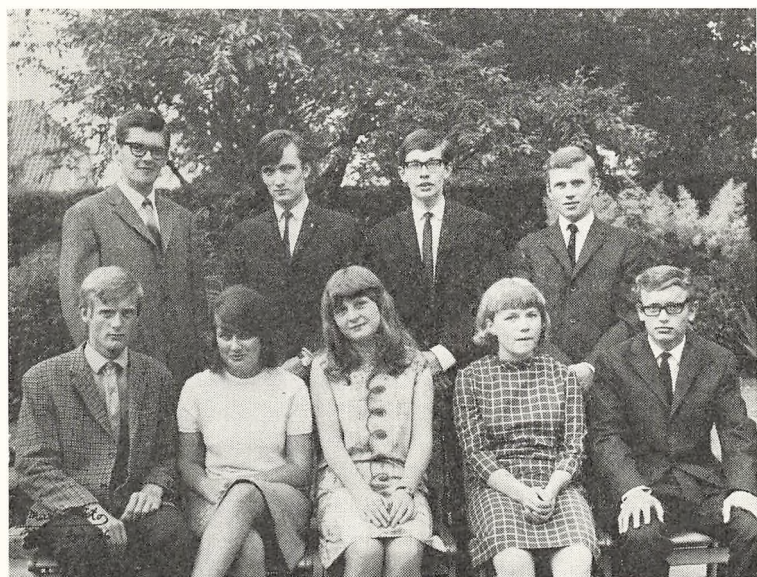
Arne Poul Olsen, Vesterbro 99, Odense.
Lise Petersen, Etterup pr. Årup.
Ejler O. Rasmussen, Østergade 6, Ejby.
Flemming Rasmussen, Ringe.
Kurt Ejlif Rasmussen, Nyborg.
Solvejg Rasmussen, Risingevej 44, Odense.
Rasmus Rytter, Viemose pr. Kalvehave.
Inger-Margrethe Pico Stæhr, Tallerupvej 56, Tommerup.
Erna Sørensen, Hannesborg, Ullerslev.

Releksamen (2-årigt kursus).

Henning Boe, Helnæs.
Kurt Juhl Langeland Christensen, Agersted.
Gunnar Gunnarson, København.
Kirsten Elver Hansen, Saltofte, Assens.
Lars Høbye, Glamsbjerg.
Gudrun Kristensen, Voldbro skov, Assens.
Laurids Nielsen, Løgumkloster.
Poul Spangberg Nielsen, Helnæs.
Olga Rasmussen, Holmdrup, Skårup.



Realeksamen (2-årig realafd.)



Realkostelever 1966.

Mirza Maria Rytter, Kalvehave.
Christian Siegumfeldt, Vejle.
Anne Zimling, Saltholm.

Realeksamen (3-årigt realafdeling).

Ellen Meldgaard Andersen, Brunsmose, Flemløse.
Jytte Nylandssted Andersen, Nårup.
Jens Gormsen, Glamsbjerg.
Anne Marie Nørgård Graversen, Enemærket, Ebberup.
Anna Nielsen Guldfieldt, Voldtofte, Flemløse.
Grete Bruun Hansen, Assens.
Inger Lise Hansen, Ørsted.
Jørgen Hansen, Nordborg.
Jens Bonde Ibsen, Verninge.
Merete Knudsen, Verninge.
Lis Lauridsen, Langsted, Verninge.
Marit Rask Mortensen, Flemløse.
Gunnar Nielsen, Nårup.
Teddy Schønberg Nielsen, Verninge.
Inge Møller Pedersen, Voldtofte.
John Woldsgaard Pedersen, Glamsbjerg.
Birthe Åkjær Rasmussen, Enemærket, Ebberup.
Jørgen Eriksen Rasmussen, Glamsbjerg.
Jonna Yvonne Schmidt, Flemløse.
Iise Dorf Steensfeldt, Glamsbjerg.

Meddelelser fra elevforeningen

Elevmødet vil blive afholdt

søndag den 5. februar (fastelavnssøndag) 1967.

PROGRAM (forventelig):

- 9.30 Morgensang i den »nye« bygnings korridor.
- 10.00 »Timer« med et par af skolens lærere.
- 14.00 Foredrag ved folketingsmand, lærer Bilgrav Nielsen. Derefter elevforeningens generalforsamling.
- 16.30 Eftermiddagsgudstjeneste i Glamsbjerg kirke.
- 19.30 Underholdning med efterfølgende bal.

Se i øvrigt nærmere annonce i Fyns Tidende, når dagen nærmer sig! For deltagelse i hele mødet betales 8 kr. For kost betales særskilt. Ønsker man at overnatte på skolen, må sovepose eller tæpper medbringes. 10-års, 25-års og 50-års-jubilarer er specielt velkomne!

Elevforeningens bestyrelse:

Stud. oecon. Jens Erik Jørgensen, Frejasvej 9, Åbyhøj. (formand)
Lærerinde fru Gunhild Berg Olsen, Skolevej, Glamsbjerg.
Foreningens kasserer er fru Kirsten Juul, Glamsbjerg Friskole.
Sekretær Jørgen Ole Bjerregård Petersen, København.
Sekretær Kaj Ditlevsen, København.
Seminariestuderende Mogens Christiansen, 4. Maj-Kollegiet, Odense.

Elevforeningens regnskab

21.12.64–19.12.65

| | Indtægt | Udgift |
|--|----------|----------|
| Overført | 185 73 | |
| Porto | | 913 50 |
| Udgifter ved udsendelse af årsskrift | | 1 44 |
| 541 indløste årsskrift | 4 057 50 | |
| Tryksager | | 171 52 |
| Giro renter | 3 30 | |
| Elevmødet | 1 199 00 | 633 00 |
| Andelsbogtrykkeriet | | 4 052 22 |
| 100 årsskrifter til friskolen | 500 00 | |
| Boggaver | | 41 50 |
| | <hr/> | <hr/> |
| | 5 945 53 | 5 813 18 |
| Girobeholdning | | 8 85 |
| Bankbeholdning | | 20 14 |
| Kassebeholdning | | 103 36 |
| | <hr/> | <hr/> |
| Balance | 5 945 53 | 5 945 53 |

Gennemgået og fundet i overensstemmelse med bilag. Kassebeholdning fundet til stede.

E. Jacobsen.

M. Christensen.

Indholdsfortegnelse

| | |
|---|----|
| M. Lønborg: »I ham brød lyset frem« | 3 |
| Asger Baunbak-Jensen: »Hvor står vi?« | 5 |
| Mogens Christiansen: »Udvikling eller stagnation« | 12 |
| Asger Baunbak-Jensen: Byggefond | 15 |
| H. C. Jensen: Samtale. 50 år med Glamsbjerg Friskole | 16 |
| Annlise Bille: Børnehaveklasse, hvordan og hvorfor .. | 19 |
| Arne Kristiansen: En fredens tjener | 21 |
| V. Winther Jensen: Nogle associationer vedrørende begrebet tolerance | 25 |
| Rasmus Rytter: Slesvigtur 1966 | 28 |
| Bente Fredslund: Mandø | 30 |
| Asger Baunbak-Jensen: Årets gang | 32 |
| Asger Baunbak-Jensen: Nyt fra 10-års jubilarene | 42 |
| Asger Baunbak-Jensen: Noter | 48 |
| Bestyrelsen for »Den selvejende institution Glamsbjerg Fri- og Efterskole« | 51 |
| Skolens afgangshold i navne og billeder | 52 |
| Meddelelser fra elevforeningen | 57 |
| Elevforeningens regnskab | 58 |

Redaktion: Asger Baunbak-Jensen.

Tegninger: J. Kongstad.